

2020-04-22

Vårdförbundet kräver helhetsansvar för uthållighet i vården

Vårdförbundets medlemmar uppvisar en enorm lojalitet och flexibilitet för att upprätthålla hälso- och sjukvården i Stockholm. Många arbetar under förhållanden som vida överstiger det hållbara, med mycket höga veckoarbetstider och tjänstgöring dygnets alla timmar. Även på ledig tid avkrävs ständig beredskap för ytterligare extraarbete och ändringar av arbetstiderna.

För många av våra medlemmar handlar det också om nya arbetsuppgifter och utrustning, symptom och diagnoser man inte tidigare hanterat.

I den allra mest ansträngda delen av vården har en del anvisats till villkor enligt krislägesavtalet. Men många arbetar också mycket långa pass och under tunga förhållanden, utan de ersättningar som krislägesavtalet ger.

Intensivvårdssjuksköterska 27 mars 2020:

"Igår började vi jobba 12,5 h pass på min arbetsplats på intensivvården vilket gäller tills vidare. Sedan 23 mars har jag bara vårdat patienter sjuka i Covid-19. I full skyddsutrustning. Tänk er att springa maraton i skidställ. Ungefär så. Resorb är min nya bästa vän. För man kan inte lyfta på skydden och dricka. Eller gå på toaletten. Och man svettas som i en bastu. Var 4e timme måste vi ut och byta utrustning eftersom att munskydden inte är hållbara längre än så. Vi är soldater i fronten. För det är så det känns, som vi är i krig men fienden är osynlig. Jag kommer inte kunna träffa min familj på... jag orkar inte tänka på det. Jag grubblar, gråter redan i omklädningsrummet av utmattning på morgonen och skickar ett sms till min mamma: Jag kommer inte orka. Får som svar "JO du orkar! Du orkar mycket mer än vad du tror. Du orkar. Jag älskar dig." Och så orkar jag lite till."

Med stor oro ser vi hur regionen brister i sin hantering av våra medlemmars arbetsförhållanden samt att krislägesavtalet inte nyttjas för att hantera situationen på rätt sätt. Vi kräver att regionen tar sitt ansvar. Krislägesavtalet ska nyttjas för att dela bördan, inte att lägga hela bördan på ett fåtal individer.

Se medarbetarperspektivet

Pandemin sliter hårt på personalen både fysiskt och psykiskt. Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES) pekar på ökad risk för framtida arbetsrelaterad stressproblematik, utmattningssyndrom, ångest och PTSD för vårdens medarbetare. Under en kris måste medarbetarna värnas mer än någonsin. Arbetsgivaren måste:

- Agera för att inte slita på våra medlemmar mer än nödvändigt.
- Vidta alla åtgärder för att förebygga sjukdom och ohälsa. Ansvar för arbetsmiljön ligger fast även i extrema situationer.
- Fortsätta erbjuda akut krisstöd och i ett senare skede även erbjuda stöd och behandling för de som får problem.
- Säkra att medarbetarna ges möjlighet till reflektion och samtal inom ramen för arbetstiden – det förebyggande arbetet är centralt.

Skapa uthållighet

Regionen måste rusta för uthållighet – det kommer ju troligen både en andra och tredje våg av smittade. Utöver det kan de stora mängder vård som skjutits upp inte anstå hur länge som helst. Vi har inte råd att riskera personalen. 50 timmars arbetsveckor förlagd

både dagar och nätter fungerar inte vecka ut och vecka in. Det handlar om människor, inte maskiner.

Arbetsgivaren väljer nu att mycket koncentrerat köra slut på grupper av medarbetare, under en tid av belastning som är mer än tillfällig. Arbetsgivaren måste:

- Säkerställa att våra medlemmar får vila, återhämtning och semester.
- Lämna tanken om ett allmänt uttag av nödfallsövertid helt utan begränsningar.
- Aktivera krislägesavtalet där det faktiskt behövs, så att fler kan dela på bördan.
- Anvisa medarbetare till krislägesavtalet kortare perioder än fyra veckor i taget, så att arbete under tuffare villkor under säg två veckor växlas med möjlighet till mer normala förutsättningar under två veckor.
- Säkra ostörd vilotid även för de som anvisats till krislägesavtalet.

Ta helhetsansvar

Den samordning och samlade ledning för vårdens beredskap för Covid-19 som sker genom regional särskild sjukvårdsledning, RSSL verkar saknas i den avgörande frågan om kompetensförsörjning.

Anvisning enligt krislägesavtalet har skett på ett saktfärdigt och i våra ögon snålt sätt. När SKR beslutade om aktivering den 3 april hade många medarbetare redan arbetat i flera veckor enligt de arbetstider som avtalet tillåter. Trots det anvisar arbetsgivaren medarbetare enligt avtalets skäligen ersättningar först 3-10 dagar därefter. Enligt uppgift har anvisning skett på SÖS IVA 6 april, SÖS MIVA 7 april, S:t Göran 7-8 april, Karolinska 9 april samt SÖS Anestesi och Danderyd 14 april.

Vi ser en fortsatt mycket ojämn fördelning av arbetsbördan både inom och utom krislägesavtalet. Vissa verksamheter plockar ut särskild nödfallsövertid medan andra verksamheter inte ens anvisat medarbetare med samma kompetens till krislägesavtalets villkor. Arbetsgivaren måste ta helhetsansvar:

- För vårdkvaliteten
- För arbetsmiljön
- För att upprätthålla en personalpolitik som våra medlemmar kan respektera
- För att alla verksamheter inom regionen hjälps åt och ta initiativ till samarbete med andra regioner

Intensivvårdssjuksköterska 20 april:

"Vi som jobbar inom intensivvården är vana vid hemska händelser, vana att möta människor som är med om otäcka och orättvisa saker som en önskar att ingen skulle behöva drabbats av, vana att ta hand om människor som dör och förtvivlade närstående. Vi är vana vid ett mycket krävande arbete. Vi är också vana vid en ansträngd och tuff arbetsmiljö sedan tidigare. Jag har exempelvis jobbat övertid varje månad det senaste året eftersom att det saknas personal nästan varje dag. Vi har haft svårt att hålla våra 38 IVA-platser öppna. Nu, på grund av Covid-19 pandemin har vi 200 intensivvårdsplatser öppna men med samma specialistkompetens inom intensivvård. Samma mängd specialistjuksköterskor. Den situation vi är i nu kan inte beskrivas på något annat sätt än en skräckfilm. Jag saknar ord att förklara för den som inte jobbar på Covid-IVA. Har precis avslutat min arbetsvecka med 65 timmars arbete. Har aldrig arbetat så hårt. Har en ledig dag nu sen ska jag jobba ytterligare 50 timmar veckan som kommer, kanske mer. Har telefonen på dygnet runt för vi har "jour" och måste komma in om vi behövs. Men jag arbetar ju redan nästan veckans alla timmar? Vi dundrar alla mot den berömda väggen med full hastighet och bromsarna verkar ha slutat funka."

Från Vårdförbundets sida är vi inte nöjda med regionens hantering av krisläget och krislägesavtalet. En ansvarsfull arbetsgivare kan i kristid inte ha perspektivet dag-för-

dag och stuprörstänk. Vårdförbundet uppmanar Region Stockholm att se medarbetarperspektivet, planera för uthållighet och ta helhetsansvar.

Gunilla George

Ordförande, Vårdförbundet Avdelning Stockholm